

GUNNERSKE *Nytt*

GUNNARSKOGS BYGDELAGS
TIDNING

Pris: 50:-
NR 4: 2022

Nicklas och Bosse tog emot Arvikas Kommunpris till Gunnarskogs Bygdelag som en av fem vinnare. Läs mer på s 12-13. Foto: Sabine Goetzinger

Gunnarskogs Bygdela g belönat

Då var det dags för ett fullspäckat nummer av Gûnnerskenytt igen.

Vi är stolta över bygden och dess folk som ställer upp och gör saker som tom gjort att vi blev en av pristagarna till Arvika kommunpris för 2022; för vårt idoga arbete med vandringslederna. Spännande också framåt om det blir ihopkoppling av våra och Sunnes ledsystem. Bosse Eriksson med Nicklas Wallberg och många ideella krafter har gjort ett kanonjobb!

I samma anda har vi nu fått till en båtiläggningsplats vid Rexedbron; det bara small till när väl alla tillstånd blev klara. Tack till företag och privatpersoner som gjort detta möjligt.

I övrigt så är det en blandning av historia och aktualiteter.

Ta hand om varandra; God Jul & Gott Nytt År!

/Ronny Olsson, ordförande Gunnarskogs Bygdela g

PS: Tänk på Gunnarskogsfonden om ni har en slant över, går oavkortat till bygden.

Gûnnerske Nytt

Nummer 4, årgång 29, 2022

Ansvarig utgivare:

Ronny Olsson Gunnarskogs Bygdela g

Tel: 070-248 94 96

För medl.avg

Bg: 819-2460

Redaktionskommitte:

Willy Ekmark

Therese "Tess" Olsson

Bo Eriksson

Mårta-Lisa Magnusson

Ronny Olsson

För annonsering kontakta Maja Olsson

Tel: 0570-77 00 96

Annonspriser:

1/8 sida 400 kr

1/4 sida 600 kr

1/2 sida 900 kr

1/1 sida 1200 kr

Innersida konvolut 1265

Baksida utsida 1320

Annonser kan även mailas direkt till:
olssonronny@hotmail.com

Insändare, artiklar m.m mottages gärna.

e-post: redaktion@gunnarskog.nu

Hemsida: www.gunnarskog.nu

Utkommer med 4 nr/år

Upplaga varje gång ca 700 exemplar.

Prenumerations-/medlemsavgift är 150 kr.

Sätt in avgiften på bankgiro 819-2460

Tidningen är politiskt och religiöst obunden.

Redaktör:

Ronny Olsson

e-post: olssonronny@hotmail.com

EDA JÄRN
EN HEDERLIG GAMMAL JÄRNHANDEL

Vi är stolta återförsäljare av...

JÄRN AB
Tfn: 0571-38 000

Husqvarna swedal Jansered

FORIMP SKOG AB

Forest Improvement www.forimp.se

**MED KUNSKAP OCH
STORT ENGAGEMANG**

TAR VI ANSVAR FÖR ER SKOG

Virkesköp - höjda timmerpriser

Plantor och plantering

Röjning

Skogsskötselplaner

Fastighetsförvaltning

Ring oss idag

070-647 01 54, eric@forimp.se

070-3400782, andreas@forimp.se

Hyr stortugan & logen, tel 324 18, 076-800 18 61
Stöd Gunnarskogs hembygdsgränd – Bli medlem!

God Jul och Gott Nytt År!

Hembygdsföreningen

**BIK på
gång:**

Barnfest 8 jan kl 1100

Tväruds Gy-sal

facebook

@bortansikolympia

**Studieförbundet
Vuxenskolan**

Hyr din lokal i Järperuds Bygdegård!

För kalas, möten, auktioner, konserter och andra
uppträdanden. Boka hos Bo-Göte 0570-772004

Kondoleanser

Genom Gunnarskogsfonden, kan beställas av

Ronny Olsson 070-248 94 96
olssonronny@hotmail.com

Therese Olsson 073-0650504 (Må-Fr 13-18)
tess.olsson@gunnarskog.nu

Bg 471-5405, SWISH 123 174 7641

LedinsGrusAB

- Stora och små krossningar med ambulerande krossverk
- Grusleveranser efter dina behov

ledinsgrus.se 0570-32044 Gunnarskog

Boule med PRO Gunnarskog

Det var kyligt i luften när PRO Gunnarskog träffades för sin regelbundna boule-träning en måndag i augusti, men stämningen i gänget var allt annat än kall. Det var många skratt och hjärtligt skojfriskt!

Man träffas så här varje måndag från maj och fram till slutet av september/älgjakten och förutom träningen så fikar man tillsammans. Banansvariga är Henry Edman och Håkan Dannberg.

Sedan 2005 har man spelat på banorna på Larstomta. Innan det höll man till på Gunnevi.

Denna dag var det 10 personer som tränade, men det är fler som brukar vara med.

PRO Gunnarskog har även andra aktiviteter. Till exempel hade man under föregående helg ett större evenemang kallat sillsexa där de var nästan 100 personer som åt gott tillsammans. Den period på året som man inte har boule har man gympa i idrottshallen i Tvärud.

Text o foto Tess

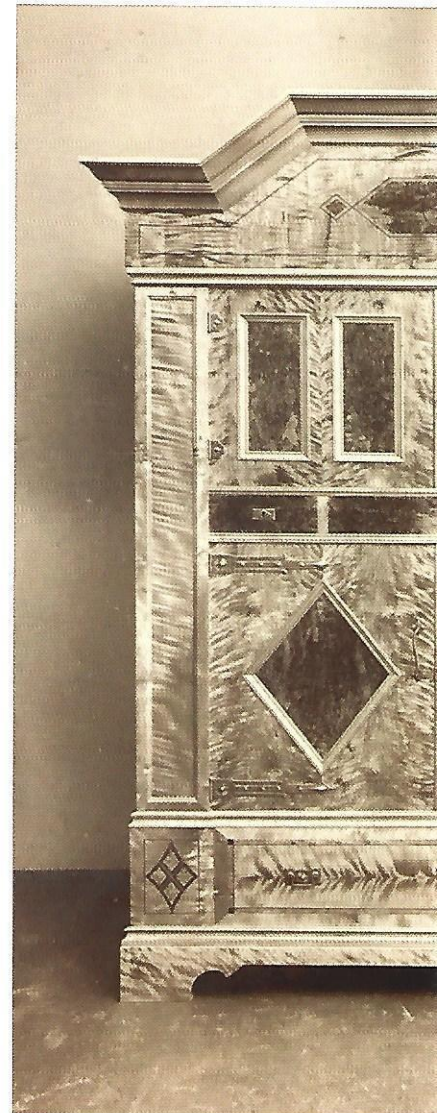
Från vänster: Henry Edman, Håkan Dannberg, Birgitta Pihlgren, Gerd Dannberg, Janet Tjärning, Kate Mattsson, Barbro Persson, Gunnar Nilsson, Stig Karlsson och Åke Pihlgren.

C.M.NORRBY snickereri

I Tobol står fortfarande en unik möbelverkstad, i stort sett orörd, sedan verksamheten stängdes 1939. I verkstaden tillverkades stilmöbler, chiffonjeer, sängar, sekretärer, skrivbord och hela möblemang. Verkstaden uppfördes 1879 då en timmerstomme flyttades från Högen, den var ursprungligen en del från Rexed bruk. Byggnaden hade plats för åtta hyvelbänkar på rad och kostade 480 kr att uppföra. Verksamheten drevs av grundaren C.M. Norrby och senare sönerna Adolf och Martin fram till nedläggningen 1939 då C.M avlider 89 år gammal. Verstaden har sedan den tiden fått stå orörd och där allting fram till denna dag finns kvar. Den som först drivit frågan om att bevara ooch rädda byggnaden var Lars Norrby som sorgligt nog dog i maj -22. Nu har Britta, Lars syster, Anders Norrby och Olof Algesten tagit tag i frågan för att rädda byggnaden.

C M Norrby

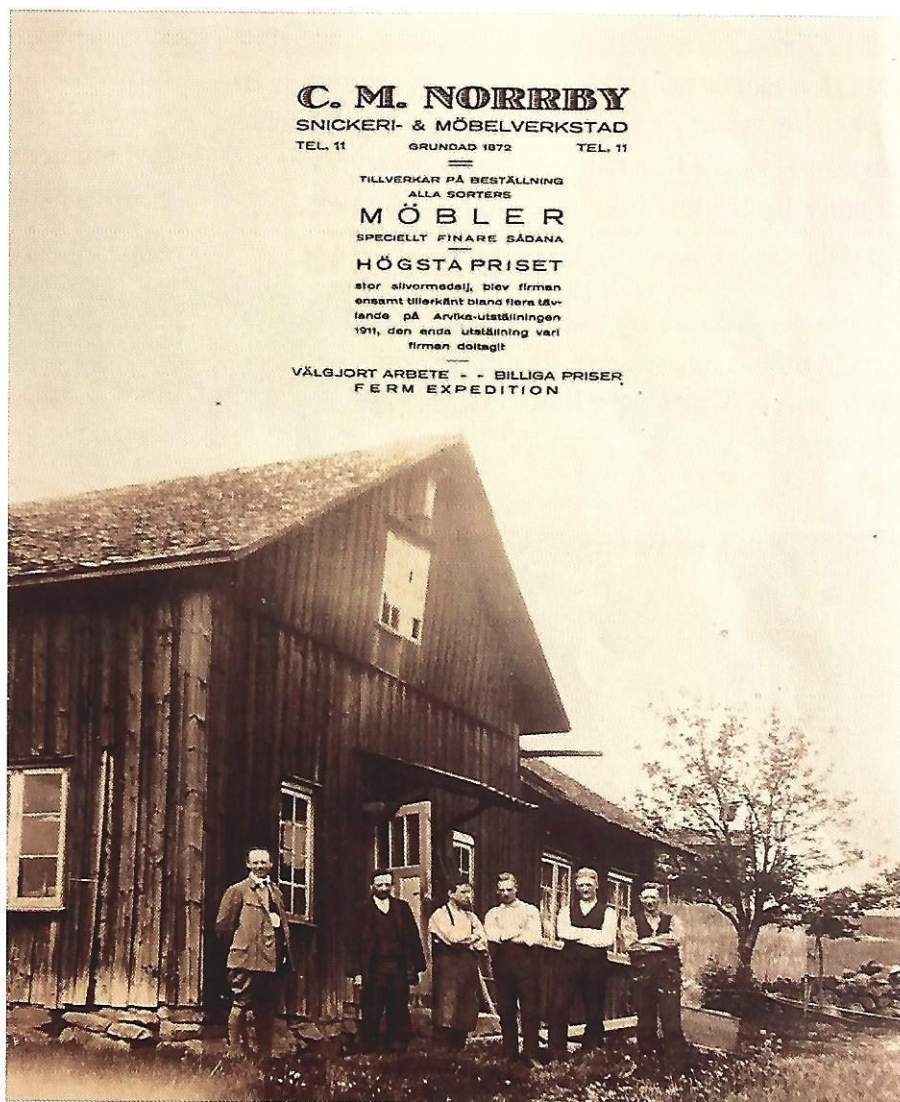
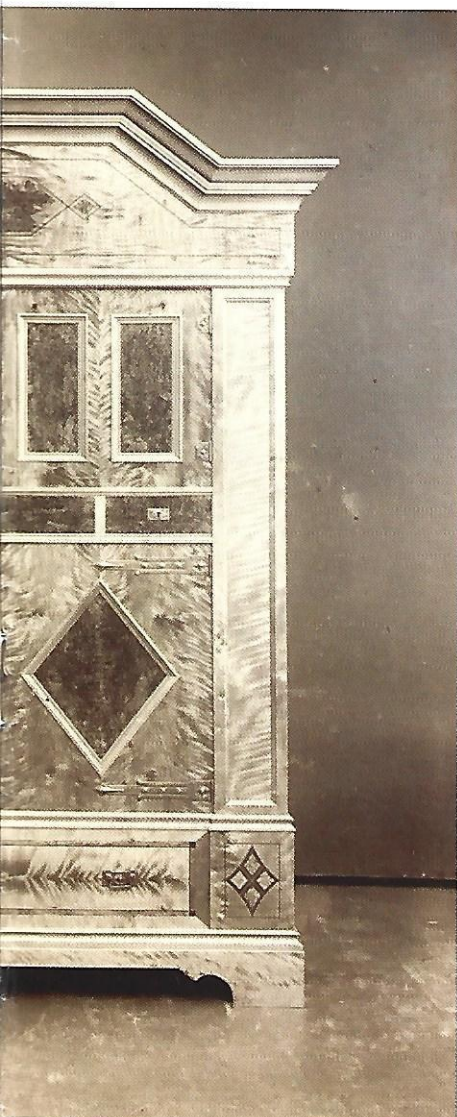

ch möbelverkstad tel. 11

Kontakter har tagits med länsstyrelsen, en antikvarie och sakkunnig inom byggnadsminne som är med och jobbar med frågan. Även Arvika kommun är informerad då det i kommunen bara finns en byggnad förklarad som byggnadsminne; Stortorpets keramikverkstad. Målet är att även möbelverkstaden i Tobol skall bli ett byggnadsminne och där man kan se hur konsthantverkare jobbade i slutet av 1800-talet. Tanken är att söka bidrag för att kunna reparera och säkra stommen, schakta och dränera runt byggnaden, laga tak och fönster samt måla byggnaden. Gruppen har också tagit kontakt med Gunnarskogs Hembygdsförening för att få lite draghjälp i processen och där hembygdsföreningen ställt sig positiv till detta.

Text Bosse Eriksson, Foto privat

Försvarsminister och medlem i BIK

Sveriges nya försvarsminister, Pål Jonson, har en diger meritlista. Han är doktor i krigsvetenskap, har en fil.kand. i internationell politik och magisterexamen i europeisk politik. 2016 blev han riksdagsledamot för Värmlands län och fyra år senare ordförande i riksdagens försvarsutskott. Mindre känt är nog att Pål Jonson också har gått på pingisgymnasium (i Lycksele) och är medlem i BIK's bordtennissektion. BIK står för Bortans Idrotts Klubb.

-Det är väldigt roligt att vi nu har en försvarsminister som medlem, säger BIK profilerna Ronny Olsson^f och Ivan Andersson. Ronny är, förutom rutinerad pingis senior, också BIKs ordförande. Ivan är legendar i BIKs idrottshistoria och var med till att bilda klubbens bordtennissektion 1966. Han var i många år också "svårforcerat mittlås" i BIKs fotbollslag som upprättades 1944.

- Pål har varit medlem länge, berättar lagkamraterna, ca 8 - 10 år. - Nu kommer han nog inte att spela så ofta. Men han är licensierad för BIK och har sagt, att han har för avsikt att fortsätta, säger Ronny. Så sent som ett par dagar före han tillträdde som minister var han i BIKs klubblokal i Tvärud och tränade.

Hur kom det sig att Pål Jonson hamnade i BIK?

-Pål var med i Fiskevik, berättar Ivan. Men det började bli ont om seniorer där, så då kom han först till Bogens GIF och sen till oss i BIK. Här fanns seniorer.

BIK profilerna Ronny Olsson och Ivan Andersson. Foto: MLM

Ivan och Ronny karakteriserar båda Pål Jonsson som en offensiv spelare. På frågan om han någonsin vunnit över honom svarar Ivan att det har han, och tillägger: - Vi spelar mycket lika. Vi är offensiva bägge två. Pål tycker inte om att förlora, men uppträder alltid trevligt och korrekt. Ronny, som spelar både offensivt och defensivt, håller med om att Pål Jonsson är en kämpe och duktig pingisspelare. - När han blev ordförande för försvarsutskottet brukade vi skoja med honom och säga att om du blir försvarsminister får du inte vara så offensiv. Du får ansvar för rikets säkerhet och får spela lite lugnare så du inte retar upp andra länder.

Båda säger enstämmigt att Pål är mycket omtyckt, rak på sak och en bra lagkamrat. Han är hjälpsam och köper BIK lotter, julkalendrar och hjälper till där han kan. - Nu får vi se hur det blir, säger Ronny, men Pål har sagt att när jag är med er är jag Pål och inte försvarsministern.

BIK samarbetar med GIK (Gunnarskogs Idrottsklubb) på fotbollsområdet, Breviks SK och Arvika BTK inom pingisens seriespel BIK har ca 600 medlemmar. Bordtennislaget är Västvärmlands bästa och spelar i division III.

Märta-Lisa Magnusson

Pål Jonsson (tv.) med lagkamrater i BIK: Ronny Olsson, Patrik Dannberg och Hampus Relte. Foto: Hampus

Bryggprojekt Mangen

Bryggprojekt Mangen-Treen fvof

Nu är äntligen vårt bryggprojekt färdigt. Vi har pratat om det i flera år och nu har vi två jättefina handikappanpassade bryggor på plats. En i Lill-Treen med ansvariga Kjell och Jonny Nygren. Den andra längst öst i Mangen med ansvarig Bertil Nordström. Hjärtligt tack till alla andra som bidragit i projekten.

Text och Foto Håkan Olsson

Stora
COOP

Palmviken 010-4109300 & Styckåsen 010-4109280

ARVIKA FORDONSKONSULT

Tryggt • Smidigt • Enkelt

Köper, Säljer och Förmedlar alla typer av fordon.

Har du en bil, båt, traktor eller något annat fordon för mycket? Dags att sälja men vill slippa besväret med påstridiga köpare? Jag köper eller hjälper dig att sälja ditt fordon, inget krångel för dig. Jag hjälper er också med att hitta er nya bil. Inget är omöjligt så hör av dig till mig så finner vi på bra en lösning

Välkomna!

Sverker Hvitt
Arvika Fordonskonsult Lilla
Årbotten Gunnarskog

VÅR BUTIK
0701 902 375

ÖPPETTIDER
Vardagar 10:00 - 18:00
Lördag 10:00 - 13:00
Ring gärna innan besök så vi är på plats!

Höghöjdsjobb

Det hade blåst hårt uppe vid utsiktstornet på Ryggstaberget, så en takplåt åkte ner.

Den 9 oktober var Rolf Nordling, Nicklas Wallberg och Håkan Olsson dit och fixade det.

Ett jobb på hög höjd då tornet är nästan 20 meter högt.

Tess

Hästkrafter

En outsider frå` Börtan

En person, med något säreget intresse, är Börtan-guten Per Anders Nilsson, som äger tre stycken ardennerhästar i storlek XXL, ej så vanligt att se i dessa moderna tider. Jag blev förvånad vid ett besök på en traktorplöjningstävling som skedde på gårderna intill Järnskogs Hembygdsgård. Plötsligt kunde man upptäcka Per Anders med sitt ardennerpar som fick plöja sin egen teg under tävlingen. Stort intresse fanns bland publiken för detta, gamla tiders hantverk, blandat med traktorer av gammalt och modernt snitt i skilda årgångar och storlekar. Hästarna används ibland även för skogskörning och till detta ändamål har ägaren konstruerat och tillverkat en speciell lyftkran passande för skogsdrift med sina dragare. Mest nytta gör hästarna vid jordbruksskötsel på de egna gårderna i Börtan. Vi önskar Per Anders lycka till med sin spännande framtid.

Bild o Text Kjell Kaspersson.

Ävja nedanför kyrkogården

I slutet av november kom sittmöbeln till åsen mellan Ävja och Gunnern.

Dessförrinnan har en grusgång anlagts från den asfalterade vägen på kyrkogården och ner till platsen för sittmöbeln. Syftet med arbetet är att göra platsen mer tillgänglig för fötter, rollatorer, rullstolar och barnvagnar. Platsen är värd att besöka av flera skäl, vyn över sjön, minnesskylten för hembygdsföreningens bildande för snart 90 år sedan, för att nämna något.

Mellan den asfalterade vägen och Ävja är marken genomfräst. Till våren ska ängsfrö sås. Syftet är att skapa en "niitaho", en blommande äng. Grusåsen utefter Gunnern i riktning Råxed kommer att fräsas i vinter när tjälen blivit stadig och senare besås med ängsfrö. I våras placerades 200 fågelholkar på samtliga kyrkogårdar, varav 20 i Gunnarskog. Allt detta och mer än så är en del av LEADER-projektet "Noaks Ark" som drivs av Arvika pastorat. Det handlar om att främja och tillgängliggöra kyrkogårdarnas natur- och kulturvärden.

Sex av landets 19 arter av fladdermöss finns på Gunnarskogs kyrkogård, av dessa sex finns 3 i Bogen, den starkt minskande arten Brunlångöra finns på båda kyrkogårdarna.

//Alf D

Sittmöbel lämplig för utflykter nedanför kyrkan. Foto Alf D.

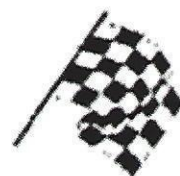
FÄRG & CO.

Måleri & industrivård

0570-106 36

Bil- & Industriservice

Reparerar alla bilmärken, traktorer och släpkärror.
Utför service, kamremsbyte, läser och släcker felkoder.
Jag finns i Lilla Årbotten, Dammyckan. Skyltat från Bygdegården i Årbotten.
Nya som gamla kunder hälsas välkomna.

Lars-Erik, Bil- & Industriservice
Tfn. 070-6320750

Bygdelaget har fått utmär

- Gunnarskogs Bygdelag, som med stort engagemang och idogt arbete färdigställt och kvalitetssäkrat närmare 7 mil vandrings- och cykelleder i kommunens norra del.

Så lyder det välformulerade mottot i utmärkelseförklaringen. Vid en mottagarceremoni i Arvika fick Bo Eriksson och Niklas Wallberg representera bygdelaget och ta emot utmärkelsen ur kommunalfullmäktiges ordförandes, Lars-Ove Jansson, hand.

73 km vandrings- och cykelled, certifierad av Värmlandsleder, är inte snutet ur näsan. Bakom resultatet ligger en arbetsgrupp på 10 personer under ledning av Bo Eriksson. Cykelleden har Niklas Andersson ansvarat för. Arbetet har löpt under drygt två års tid. Bygdelaget tackar alla berörda markägare för tillmötesgående i samband med användning av deras mark reglerat i markägaravtal. I arbetsgruppen ingår Arvika kommun med turistchefen Eva Aasum, Ida Persson, som hjälpt oss med kartorna och Carin Höglund anställd inom kommunen för arbete med Arvika kommuns alla vandringsleder. De har varit ett stort stöd i arbetet med att förverkliga projektets syfte. Finansiellt har projektet gått ihop tack vare ett stort antal ideella arbetstimmar och Arvika kommuns kostnadsavlastningar samt ekonomiska medel från Värmlandsleder och Visit Värmland. Bygdelaget har fortsatt ansvaret för underhåll av lederna med uppföljning, ”treårskontroll”, av Värmlandsleder.

Projektgruppen, uppföljningsmöte.

BIKING

Välkommen till Biking V

En Biking Värmland led är kvalitetssäkrad. Det innebär att den uppfyller en rad kvalitetskriterier. Som att det finns avtal med markägare, tydlig enhetlig markering och svårighetsgradering, kontinuerlig skötsel, hänsyn tagen till natur- och kulturmiljö samt information på svenska och engelska. Lederna går till stora delar över privata marker som markägaren frivilligt upplåtit. Visa största möjliga hänsyn och följ allemansrätten. Vi får röra oss fritt i naturen tack vare allemansrätten. Den innebär i korthet: Inte störa, inte förstöra! www.allemansratten.se

- Om du vill göra upp eld så gör det bara på fasta eldplatser. Elda aldrig om det är fara för brand eller vid eldningsförbud. Information om eldningsförbud får du via telefonsvarare på tel: 054 - 15 50 15.
- Vi avråder att använda leden vid pågående älgjakt!
- Ett aktivt jord- och skogsbruk bedrivs längs många av lederna. Ha förståelse för det och visa hänsyn.

ALL BIKING VÄRMLAND TRAILS IS QUALITY ASSURED.
That means the trails fulfill a long list of requirements and criteria, e.g. common trail marking, identification of degree of difficulty, maintenance, taking account of nature- and cultural environment.
Most of these trails cross through private land, where access has been granted by the land owners. Please show the greatest respect and follow the rules. The Swedish right of public access (Allmansrätten) permits everyone to freely explore nature, but with freedom comes responsibility - Do not disturb, do not destroy! Read more at: www.allemansratten.se

- Campfire are only allowed in existing fire pits. Never light a campfire if there is high wildfire risk. Campfire restriction information is available via telephone: +46 (0)54 - 15 50 66.
- Use of the trail is strongly discouraged during the Moose hunting season.
- These trails pass through working farms and forestry, be considerate and respectful.

Cykla ansvarsfullt
Vi vill att stigcyckling även att kombinera naturupplevelse, trafikanter och naturen vi...
● Hälsa! Visa hänsyn och Gör dig hörd i god tid.
● Skräms aldrig djuren! Tri vilda, så ge dem tid och rörelser eller höga ljud k sedd på avstånd.
● Släng aldrig skräp! Ta m
● Respektera att leder kan på oväder, skogsbruk ell

RIDE RESPONSABLY
After riding that is sustainable, fun, exciting and environmentally friendly is our goal. It is of the utmost importance to maintain a positive relationship with landowners and others that use the trails.

Cykla säkert

- Äk alltid med hjälm och f
- Var realistisk mot dig själv
- Passar leden? Välj led efte
- Bekanta dig med område
- Anpassa farten efter väder
- Ha alltid med ledkarta och
- Kontrollera funktionerna p
- Ta med extra reservdelar o
- För långa turer ta med tillrä energi och extra kläder.
- Klä dig rätt, tänk på att väd

RIDE SAFELY

- Always wear a helmet and gloves when riding.
- Be realistic about your level skills and fitness level.
- Choose a trail that fits your skills and abilities.
- Familiarize yourself with trail areas.
- Adjust speed to weather and trail conditions.
- Always bring a trail map and telephone. Tj! Take a photo of the trail head.

Södra Gunnarskogsleden
Denna led är en kombinationsled, van visa hänsyn för den långsammaste på cykelleden från och med andra veckan För felanmälan finns det en postlåda där det går bra att skriva ned observati Kortaktnummer till ledansvarig on

CYCLINGTRAIL GUNNARSKOG
This path is suitable for walking and cycling the pedestrians on the path. Moose hunt path and commences on the second week of the year.
If you would like to report an error, please contact the information board. We are happy to receive information related to the path.
Head of the path: the +46 (0)70 - 30

Vid allvarig personskada eller skogsbrand, ring SOS Alarm 112

Södra Gunnarskogsleden

Vandrings- & cykelled | Hiking & cycling trail | Rundwandernweg & Fahrradweg

Arvika kommun

ARVIKA

rkelse av Arvika kommun

Larstomta i Stommen är navet i verksamheten med möjlighet till logi och parkering för brukare av lederna. Vid Larstomta finns numera spårcentral, storkartor över sträckningarna och tillgång till kartor mm. Dessutom har Larstomta försetts med info-, välkommen- och hänvisningsskyltar. På ett uppföljningsmöte i november i år samlades projektgruppen för genomgång av vad som hittills gjorts under innevarande år och vad som planeras framöver. Meningen är att Norra Gunnarskogsleden ska knytas ihop med något som fått namnet Kyrkstensleden, som går från Lafallhöden till Lövhöjden. Denna del har i stort sett röjts färdigt och skall markeras och skyltas. Från Lövhöjden kommer sedan en ny sträckning, som delvis följer redan befintlig led från Fredros till Mitandersfors, att tas fram för att på så sätt få ett sammanhängande lednät ända fram till gränsen mot Sunne kommun. Vandrings- och cykellederna kunde användas mer än vad som är fallet idag. Bygdelaget arbetar tillsammans med Arvika kommun på att göra utbudet mer känt och har genom Visit Värmland fått en mycket bättre annonsplats än tidigare. Bygdelaget och Arvika kommun har en del idéer om att "tagga säljet" dvs försöka kombinera vandrar-/bikingutbudet med bed & breakfast, fiske, viltsafari etc. För detta krävs en entreprenör som håller i verksamheten. En lämplig sådan efterlyser bygdelaget och lär komma att agera, när man landar i frågan.

Text o Foto Willy Ekmark

VÄRMLAND MTB

SVÄRIGHETSNIVÅER

Hitta rätt led för dej

Graderingen beskriver den tekniska svårighetsgraden där ledens underlag, hinder, bredd och brantitet bedöms. Det är en sammanvägd bedömning av hela leden som anger graderingen. Ledbeskrivningen visar en ungefärlig andel av ledens olika svårighetsgrader och underlag.

● DIFFICULTY LEVELS - Find the right trail for you. The system describes technical levels according to surface, obstacles, width and steepness/grade. It is the total assessment that give the trail its level. However the presentation for each trail gives you the percentage of each level of difficulty and surface.

GRÖN - MYCKET LÄTT (Very Easy)
Led som stöter svårigheter på mestadels grusvägar, träskotter eller släta och breda stigar. ● Easy hiking on gravel roads and wide tracks.

BLÅ - LÄTT (Easy)
Små grönmarker med stora inslag av löstskiktade stigar. Något mer teknisk och brantare. ● Like green but more single-track sections and smaller obstacles.

RÖD - MEDELVÄR (Moderate)
Måttfullt stora inslag av tekniska partier. Kan ha mycket rötter och sten, och ha brantare baklän till led. ● More technical sections, challenging climbs and roots along the lead.

SVART - AVANCERAD (Expert)
Mycket tekniska passage, högt uppehåll och andra svåra etapper och/eller höga och svårade hinder. ● Technical advanced technical sections with steep slopes, rock and roots.

ÖVRIGA LEDSKYLTA

→ BIKING VÄRMLAND

Norra Gunnarskogsleden

Vandrings- & cykelled | Hiking & cycling trail | Wanderswanderweg & Fahrradweg

Etapp 1

Etapp 2

Start

Be your best

Good to know

Get to us!

Information

Right of public access

Adressinformation

Hilda Persson (1890–1961)

Varför väljer människor att bli lärare? För en ung kvinna i början av 1900-talet var det ett livsval som innebar 40 års arbete i en bygd långt från hembygden, ett ljust minne av en snäll ”fröken” bland flera generationer barn och unga i några byar i södra delen av Gunnarskogs socken, men också en viss ensamhet och isolering som kan skönjas i de berättelser som lever kvar ännu idag.

Morfars lärarinna

Hilda Persson var lärarinna i både småskolan och folkskolan för min egen morfar Albert Magnussof (1914–2001) och jag hörde honom många gånger berätta minnen från skoltiden, även om jag önskar att jag spelat in eller tecknat ner fler. Västgötskan Hilda Persson var bara 19 år gammal när hon kom till Gunnarskog 1909. Våren 2021 beslutade jag mig för att samla in minnen från några av de som haft Hilda som lärarinna i Årbottens skola. Hildas sista elever är idag pensionärer och det är inte så många kvar som minns henne. Vad som saknas är Hildas egen berättelse om sitt liv.

Hilda Sofia föddes den 17 februari 1890 på Stommen i Vara socken, Västergötland. 1867 hade här öppnats en järnvägsstation. 1883 inrättades ett municipalsamhälle kring järnvägsstationen, och några år senare (1894) fick Vara köpingsrättigheter. Vara kom att få stor betydelse som transportnav för slättbygdens lantbruk. Hildas föräldrar var arbetskarlen Per August Jonsson (1843–1900) och Greta Andersdotter (1853–1891). Hon var den femte och yngsta av deras gemensamma barn. Per August hade också barn från föregående gifte.

Föräldralös

Men när Hilda bara är drygt 1½ år gammal så slås familjen sönder när Greta avlider vid endast 38 års ålder den 29 oktober 1891. Dödsorsaken anges som ”giftböld” och i mars 1892 beslutar sig Per August för att dra till Amerika. Så Hilda kan sägas vara i praktiken föräldralös från två års ålder. Hon är från 1894 tillsammans med syskonen skriven som fattighjon i Vara församling. 1905 blir hon inskriven som fosterdotter hos ett äldre barnlöst par, hemmansägaren August Svensson Svärd (1853–1923) och hans hustru Maja Andersdotter (1835–1909) i Anders Torstensgården. Kanske är det dessa makar som gjorde det möjligt för Hilda att utbilda sig till lärarinna.

Hilda Persson i sin bostad i skolhuset i Årbotten, omkring 1930.

I Skara hade det utbildats folkskollärare ända sedan 1840-talet och från 1860 kom seminariet att vara ett av få som var öppet för kvinnliga studerande. Samtidigt inrättades också ett småskoleseminarium som sträckte sig över två terminer. Utbildningen förlängdes i början av 1900-talet till fyra terminer men samtidigt inrättades också ett privat småskoleseminarium som kallades det Jungerska privatseminariet.

De kvinnliga seminaristerna kallades för ”skultor” och de kunde vara så unga som 16 år.

Mer än fyra decennier i Gunnarskog

Omständigheterna kring Hildas seminarietid är okända men hon tog examen 1908 och fick vikariat i Fredros i Gunnarskog följande år. 1910 fick hon vikariat vid Årbottens skola som varade till 1913 då hon beviljades dispens från folkskollärrinneexamen och kunde få ordinarie tjänst i Årbotten. År 1912 hade hon blivit skriven i Gunnarskog men hade alltså då tjänstgjort i bygden i tre år. Kyrkoherde Erik Göran Nylén var känd för sin överdrivna sparsamhet och det gjorde att många lärare lämnade Gunnarskog. Till slut fanns det bara en behörig ordinarie folkskollärare i Gunnarskog, resten av skolorna betjänades av småskollärrinnor och pensionerade lärare. Nylén efterträddes 1914 som kyrkoherde av Olof Hector (1875–1938). Ända till 1930-talets början kom ansvaret för skolan att ligga kvar hos den kyrkliga församlingen. Med tiden kunde skolstandarden höjas. Hilda Persson kom att bli en av dessa småskollärrinnor som tjänstgjorde även i folkskolan. Folkskollärrarmatrikeln uppger att hon genomgått fortbildningskurser: gymnastikkurs i Mariestad, hembygdskurs i Forshaga, två jordbrukarkurser i Molkom och även akademiska

/ i Gunnarskog

sommarkurser i Lund och Uppsala. De första åren tycks hon ha tjänstgjort i Gårdsås även om hon är skriven i lärarbostaden i Lilla Årbotten ända från början i Gunnarskog. Tidvis undervisade Hilda också i Bosebyn. Men det är med Årbottens skola hon är förknippad och här tjänstgjorde hon till sin pensionering. Rekryteringsområdet för skolan var hemmanen Stora och Lilla Årbotten samt Byn.

Omtänksam och snäll

Hur var då Hilda som lärare? Ja, hon tycks utan tvekan ha varit en av de som bevaras i minnet som omtänksam och snäll snarare än sträng, även om alla hade respekt för henne. Morfar började i skolan 1921 och hade lätt att lära. I en annan tid hade han säkert med lätthet kunnat gå vidare till högre studier. Ett minne som morfar gärna återkom till var den skolresa han fick vara med om i slutet av årskurs sex. Då fick eleverna från flera skolor i Gunnarskog åka på lastbilsflak. ”Kalle på Tomta i Treske” körde lastbilen till Blåbergskullen och Mårbacka. Selma Lagerlöf blev ju ett turistmål redan under sin livstid och kom ut för att hälsa på skolbarnen. När Selma frågade om barnen kunde sjunga något så fick Hilda Persson beklaga sig över att barnen inte kunde, då de kom från flera olika skolor och därför inte var ”samövade”. Så morfar fick aldrig sjunga för Selma!

Mycket få gick vidare

Det var mycket få av Hildas elever som gick vidare till realskola och gymnasium. Det var det vanliga för landsbygdsbarn vid denna tid. Det var först på 1950-talet som det blev aktuellt för fler av de som börjat sin skolgång i Gunnarskogs byskolor att gå mot real- eller studentexamen.

Harry Andersson i Byn (1932–2021) berättade att hans mor Marta från Fallet i Stora Gårdsås (1897–1990) hade Hilda som lärarinna i Gårdsås under de första Gunnarskogsåren. Harry berättade själv att han och kamraterna under rasterna på vintern stod uppställda med spark och väntade på att skoldörren skulle öppnas för att fröken skulle ringa in. När dörren öppnades satte man fart mot sjön och gick sedan långsamt tillbaka till skolan.

Mjölkbilen passerade utanför skolan och detta vållade förstås många intresse. Hilda undrade då om det var kungen som kom. ”Ja, då ä kongen å han har dröttinga på flake” sade Ola på Elofstomta. Det kunde nog bli ensamt för en lärarinna och Hilda var

känd som en social person som gärna gick ”i stügne”. Ibland så tröttnade folket lite på henne. Då kunde det låta: ”Det är bäst att vi lägger oss så lärarinna får gå”.

Systrarna Solveig och Monica Newborg från Rönninga i Byn tillhörde de sista årskullarna som undervisades av Hilda Persson.

Tillbaka till hembygden

1950 fyllde Hilda 60 år och avgick med pension. Efter 42 år i Gunnarskog beslutade hon att flytta tillbaka till hembygden, dock inte till födelsesocknen Vara utan till seminariestaden Skara som kanske var förknippat med bättre minnen.

Här fick hon en liten lägenhet på Surbrunnsgatan 1. Kontakten med Gunnarskog upprätthölls. Besök gjordes vid något tillfälle.

Nyss fyllda 71 år gick Hilda Sofia Persson ur tiden på Lidköpings lasarett den 1 mars 1961. Hon efterlämnade en helsyster, fru Ida Karlsson i Skövde, samt halvsystem Amanda Stenander i Stockholm, och halvbrodern Karl Perssons barn som var bosatta i Göteborg, Alingsås och Vårgårda. Tre syskon hade avlidit i unga år.

Det finns en detaljerad bouppteckning, som inte bara värderar guldmedaljen som Hilda fått för lång och trogen tjänst (värd 200 kr) utan också en fåtölj, två stolar, ett syskrin och en sypuff, matsilver, porslin, tavlor och prydnadssaker. Det värdefullaste i Hildas lägenhet var kylskåpet, som värderades till 300 kr. Sedan fanns det både kontanter och pengar i Skaraborgs läns sparbank. Tillgångar på 6682:66 och skulder på 3143:51 gav en behållning på 3539:69.

Vid denna tid var också Årbottens skola historia. Centralskolan i Stommen var klar i början av 1950-talet, och byskolornas historia i Gunnarskog var slut. Årbottens skolhus överlämnades 1964 till bygdegårdsföreningen och är fortfarande en lokal samlingspunkt.

Så det var det som blev kvar efter ett livsverk som lärarinna i obemärkthet i en värmländsk by, men ändå bevarad i ljusst minne av flera generationer Gunnarskogsbor. Så ändå får man säga, att Hildas insats gav spår för framtiden. Och det är kanske det som är lärarens uppgift.

Carl-Johan Ivarsson

Foto: Gunnar Ödvall. Arvika kommuns bildarkiv.

Lästips

Löpa varg

av Kerstin Ekman

Prosa Albert Bonniers förlag 150 s. 2022

Vargen är central i flera av Kerstin Ekmans böcker. Så också i den senaste romanen "Löpa varg". Här skildras hur en vargshane kommer fram ur skogen och ställer till det för den pensionerade jägmästaren med början på hans 70-årsdag. Det kommer att dröja länge innan han berättar för någon om det mötet. Han filosoferar mycket kring sina tidigare jaktbravader, inte så mycket kring hur många djur han skjutit men alla han dödat. Hans funderingar för honom till de jakt- och vildmarksböcker han läste som pojke och de fåordiga dagboksnotiser han fört om sin jakt under åren.

Händelserna i boken utspelar sig 2018 parallellt med skogsbränder i Ljusdal där skogen och djuren utgör bakgrunden hela tiden. Men läsaren konfronteras också med glesbygdsproblematik, bybornas varierande intressen och inte minst relationen mellan människan och miljön/naturen vi har att förvalta. Var det riktigt att dränera myrarna eller att bidra till så många kalhyggen?

Klara på Kvarntorp

Av Rolf Nilsson

Klara på Kvarntorp, 256 s. Rikt illustrerad. Eget förlag, 2022.

Boken handlar om sista finnättingen Klara Persons liv och leverne på finngården Kvarntorp i Lekvattnet – ett populärt utflyktsmål för gånnerskinger om sommaren.

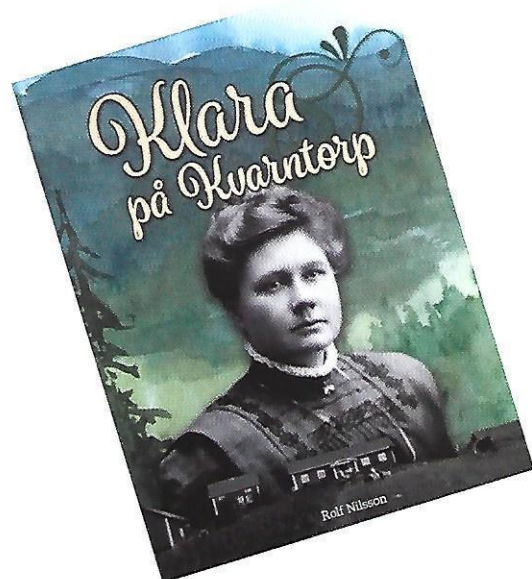
"Men vem var denna viljestarka och kraftfulla kvinna och hur såg hennes liv ut?. Detta är frågor som nuvarande arrendatorn på Kvarntorp, Rolf Nilsson, har funderat mycket över. Hans forskning i arkiverade handlingar, läsande av brev, intervjuer med Lekvattenbor mm har nu gett underlag till denna bok" (Ur baksidestexten).

Boken innehåller också åtta fiktiva berättelser, skrivna av Curt Engström. Texterna är illustrerade av konstnären Maria Norbäck. Redaktör Peter Dahlström.

Redaktionen

Detta är samvetsfrågor som dyker upp hos den pensionerade skogvaktaren. Våldsamheter och intriger förekommer. Det presenteras brutala angrepp av rovdjur på får, hund och människa. Men boken tar också för sig vanliga människor och deras vardagsliv, småbestyr i hushållet, ett långt äktenskap, promenader med hund i skogen och ålderns ökande hälsoproblem. Dramatiken accelererar mot slutet och boken blir här verkligen spännande. Språket är genomgående enkelt vilket gör romanen anspråkslös samtidigt som allt finns där för att framtinga eftertänksamhet hos pensionären och för att läsaren skall få en inblick i vargens existensmöjligheter. Kerstin Ekman är nominerad till Nordiska rådets litteraturpris för romanen.

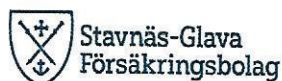
Roland
Jonsson

Gunnarskog

**Välkommen hem.
Vi finns där du bor.**

Stavnäs-Glava
Försäkringsbolag

Försäkra lokalt!
Trygga försäkringar sedan 1842

Välkommen att kontakta oss!

Tel 0570-46 41 40
Info@sgforsakringsbolag.se
www.sgforsakringsbolag.se

LE Däck & Motor

Tel: 0570-31101

Bilreparationer, service, däck,
fälgar, hjulinställning, däckhotell,
datafelsökning, automatlådespolning,
ljusinställning, stenskottsrep. mm.

Mån-Fre 08:00-16:30, Mosseberg, Arvika

Välkommen in! Lasse o Emil

www.lemotor.se

**Gunnarskogs
Pizzeria**

Öppet alla dagar!

Mån-Tor 1200-2200

Fre-Sön 1200-2300

RING FÖR BESTÄLLNING

0570-351 00

Älgstråket 29, 670 35 Gunnarskog

Båtiläggningsplatsen vid Rexedbron är klar

345 ton grusmassor har fraktats från Timmeråsen och blivit ny väg, parkering och nerfart ut i norra Gunnern. Längst ut mot djupdelen ligger två betongblock, 1,5 m x 5 m, sida vid sida vardera om 1,5 ton. De bildar ett stadigt underlag för båttrailern med båt när man backar ut för sjöilägning. Betongblocken är platsgjutna på land och fraktade till sin bestämelse av Algebyggs grävmaskin.

Totalt 205 timmar ideellt arbete ligger bakom. De flesta timmarna avser röjning med röj- och motorsåg.

Det här projektet är en uppvisning i hur vi på landsbygden kan åstadkomma resultat genom samarbete företag, förening och privata aktörer emellan. Under genomförandetiden har elva personer/företag varit behjälpliga i projektet. När väl alla tillstånd var klara tog det bara några veckor att färdigställa det hela.

Ovan: Olle och Nicklas färdigställer båtiläggningsplatsen.

Nedan: Områdena runt om har öppnats upp.

att lägga i båten

Bg 471-5405 eller SWISH 123 174 7641

Märk med inbetalningen med "båtramp". TACK

Hela udden ut mot Gunnern har öppnats upp. Även vägremsan efter västra vägen till Arvika har röjts och gallrats. Vi är stolta över att vi i projektet även kunnat ta tillvara och förhöja skönhetsvärdet av platsen ifråga. Bygdelaget kommer fortsättningsvis att underhålla platsen och säkra fri utsikt över norra Gunnern. Bygdelaget vill tacka markägaren Stora Enso för upplåtelse av marken. Likaså Ledins Grus AB, Jansons transporter, Algebygg och Johnny Magnusson för att ni ställt era företagstjänster till projektets förfogande.

För finansieringen räknar vi med gåvor till Gunnarskogsfonden. För de som önskar skänka pengar till Rexedprojektet var god ange "båtramp" i meddelanderaden. (Se swishnummer och bg-nr här intill). Vi kommer även att ansöka om bidrag ur Landsbygdsutvecklingspengen hos Arvika kommun.

/Willy Ekmark

Julkryss 2022

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13											
14						15					
16				17	18						
19			20						21		
22					23		24		25		
26			27	28		29				30	
31		32				33			34		
35					36		37	38			
39						40		41			
42				43				44			
45											

Namn: ..... Adress:.....
 ...

070-679 19 00
 Stora Årbotten Skogskanten
 67035 Gunnarskog

ICA Nära Thybergs

0570-32043

Kryssa på ....

Vågrätt

1. Väntar barnen på den 24:e.
13. Bönder kan väl sägas vara sådana.
14. Uppträda inställsamt.
15. Fornegyptisk gud.
16. Högtidlig förrättning.
17. Kan väl den förlåtande sägas vara.
19. Kan julevangeliet läsas i.
20. Ort vid Österdalälven.
21. Tidsperiod.
22. Brukar komma till användning vid benbrott.
23. Enhet vid gruppindelning.
25. Förflyttning i vatten.
26. Lars Gustafsson.
27. Tore Persson.
29. Meddelande att postpaket kan avhämtas.
30. Något att slå i då man inte vet.
31. Fastän.
33. Dryck.
34. På kroken vid mete.
35. Patientbehandling.
37. Område med fåror, hålor o sprickbildningar.
39. Egenskap från ett äldre stadium.
41. Sänds direkt inför publik.
42. Far eller kolvedsstapel.
43. La vi hö i her förivala.
44. Sådana tassas lätt på sina tassas.
45. Behövs inte tur och returbiljetter för.

Lodrätt

1. Sådana kallas ofta scouter.
2. Den bör rättas till snarast.
3. Till största delen.
4. Beskedlig.
5. Älgantilop (Östafrika.)
6. Första upplevelsen för väldigt många.
7. Har berg genom nedbrytning.
8. Kan då gäre i trea her nä dä blåser.
9. Kan man kanske kalla en yngre man från Man.
10. Gör håll i tänderna.
11. Bör väl en revisor vara?
12. Överlåta sin egendom.
18. Används samtidigt som sin namne.
20. Hästsport men bara vintertid.
24. Är väl åsnan mellan hötappar utsatt för!!!!
28. Öppning i regnbågshinnan.
32. Klockfodral!!!
34. De sjungs solo i operor.
36. Vinterytor.
38. Förekommer ofta med allt.
40. Tilltalades West av vännerna.

Korsordmakare: Gunnar Lidberg.

Lycka till!

Förslag till lösning skickas in till:

Maja Olsson, Tvärud 67198 Gunnarskog

Märk kuvertet ”Korsordet”

De två först öppnade rätta lösningarna belönas med lotter!

Vinnare Höstkryss 2022

Lars-Erik Gustafsson, Arvika

Cajsa Brunzell, Charlottenberg

www.arvikafarmartjänst.se
P-O Ålander 070-523 2547
Jan Olsson 070-677 2562

Leif Nordling

Krysslösning nr 3

1	K	2	A	3	N	4	A	5	D	6	E	7	N	8	S	9	A	10	R	11	E	12	N		
13	A	M	I	N	O	S	Y	R	O	R	N	A													
14	M	A	L	A	C	K	A													15	S	T			
16	E	T	E	R	K	U	R									17	T	J	A	T					
18	R	Ö	N			19	A	L	E	20	J	A								21	M	M			
22	A	R				23	S	T	A											24	I	L	A		
25	V	A	26	D	A					27	P	28	I	L	G	R	E	N							
29	I	R	E	N	E					30		31	L	E						32	A	V	G		
33	N	B				34	T	R	O	G	N	35	E							36	A	L			
37	K	E	38	L	A	R														39	M	40	A	R	I
41	E	T	A	N	O					42	L	D	43	R	I	V	E	N							
44	L	E	G	A	L	I	S	E	R	I	N	G													

Vi har ett stort hjärta för trycksaker!

Med vår produktion i offset eller digitaltryck kan vi hjälpa dig ta fram trycksaker i både små och stora upplagor efter dina egna behov. Vi producerar allt från flyers, affischer, böcker, tidningar, visitkort, brevpapper, kuvert, etiketter m.m.

ORIGINAL

Behöver du hjälp med broschyr, logotyp, annons eller kanske en bok så kan vi göra originalarbetet åt dig. Smidigare blir det inte!

SNABBA LEVERANSER

Mindre beställningar blir tryckta digitalt och är oftast färdiga för leverans på beställningsdagen. Snabbt och säkert!

**RAMSTRÖMS
TRYCKERI**

info@ramstromstryckeri.se • www.ramstromstryckeri.se
0565-140 50 • Sundgatan 13, 686 22 Sunne

– Service med garanti –
TV, stereo o hemelektronik, parabol o
antenn

Lars-Erik Persson
Fallängsvägen 39, 67151 Arvika
Tfn. 0570-71 14 70
Mobil: 070-650 99 29

Vassvikens Motorservice

Lämna in era trädgårdsmaskiner för service och reparationer till Vassvikens motorservice.

Nu även service och reparationer av Gardena och Husqvarnas robotklippare.

Även försäljning av nya maskiner.

Ring Stefan

0570-33126
070-2415602

Westra Wermlands Sparbank

Vi är en bank med en tydlig idé!

Vi är en bank som du kan lita på och som anstränger sig lite extra för ditt bästa. Varje år låter vi en del av vinsten gå tillbaka till olika projekt och verksamheter som är till glädje för människorna här. Det känns väldigt meningsfullt att kunna bidra till att västra Värmland växer och utvecklas.
Det är den riktiga vinsten!

Vår vinst
stannar i västra
Värmland

www.wwsparbank.se

Ökad lönsamhet. Starkare skogsägare.

Mellanskog arbetar långsiktigt för att stärka skogsägarna. Vi ger dig goda priser, en stark näringspolitisk röst och goda råd från en egen skoglig rådgivare.

Nu höjer vi priserna igen. Läs mer på vår hemsida www.mellanskog.se eller kontakta oss skogliga rådgivare.

Vill du bli medlem?

Ta kontakt med någon av oss skogliga rådgivare eller bli medlem på www.mellanskog.se

Skogliga rådgivarna:

Carl-Olof Ingels

Arvika, Säffle

Tel: 010-482 81 93

Sms: 070-322 65 25

Magnus Severinsson

Eda, Arvika

Tel: 010-482 82 00

Sms: 070-322 65 67